

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

OUDERIJSTRAAT (SG_R3_NET_08)

LIER

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 31/03/2017

LEESWIJZER

Op 31/03/2017 nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Ouderijstraat” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van het gevoerde overleg met de betrokken lokale besturen.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Lier

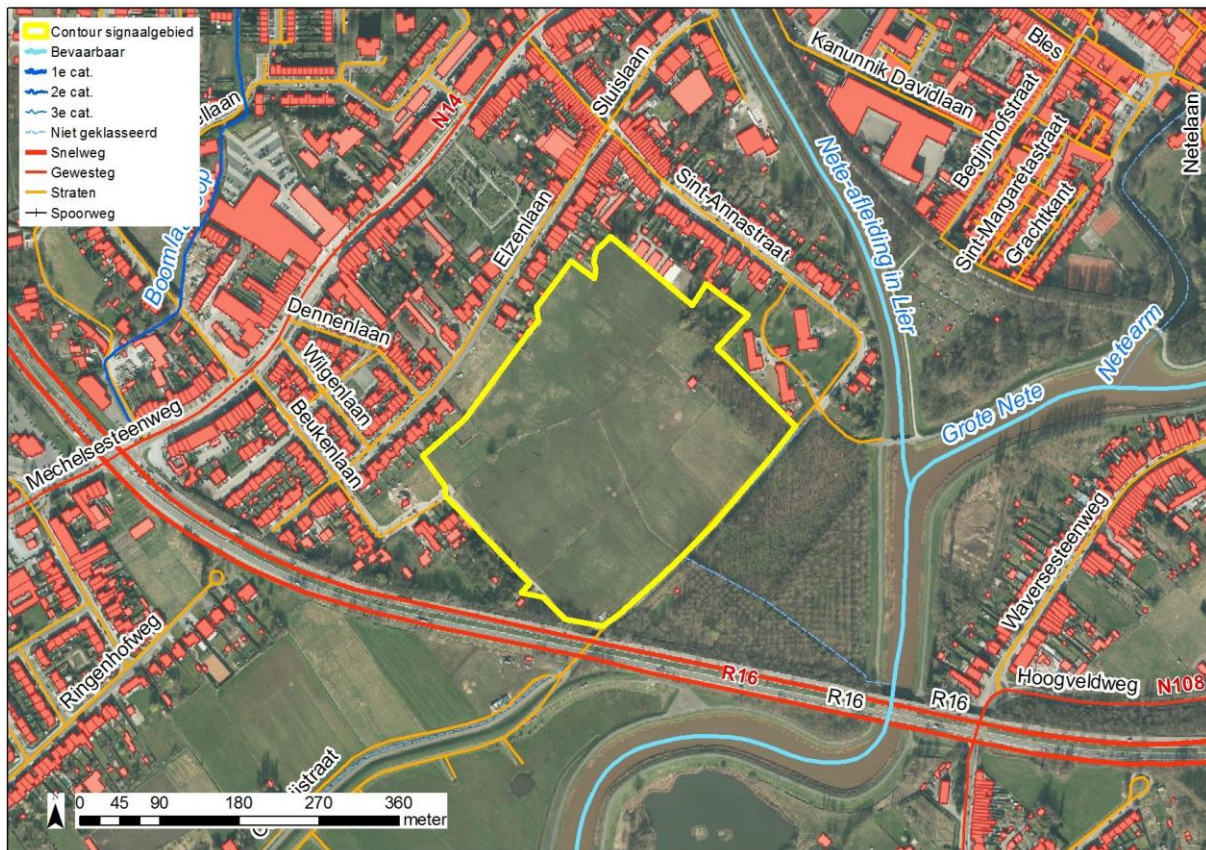
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied wordt begrensd door de Ouderijstraat en de tuinen van de woningen langs de Elzenlaan, Sint-Annastraat en de Beukenlaan.

Bekken: Netebekken

Betrokken waterlopen: Het signaalgebied grenst niet aan een geklasseerde waterloop maar situeert zich nabij de (weliswaar ingedijkte) Grote Nete. Op de grens met de Ouderijstraat loopt een gracht die afwatert naar de Grote Nete.

Oppervlakte: 10,2073 ha

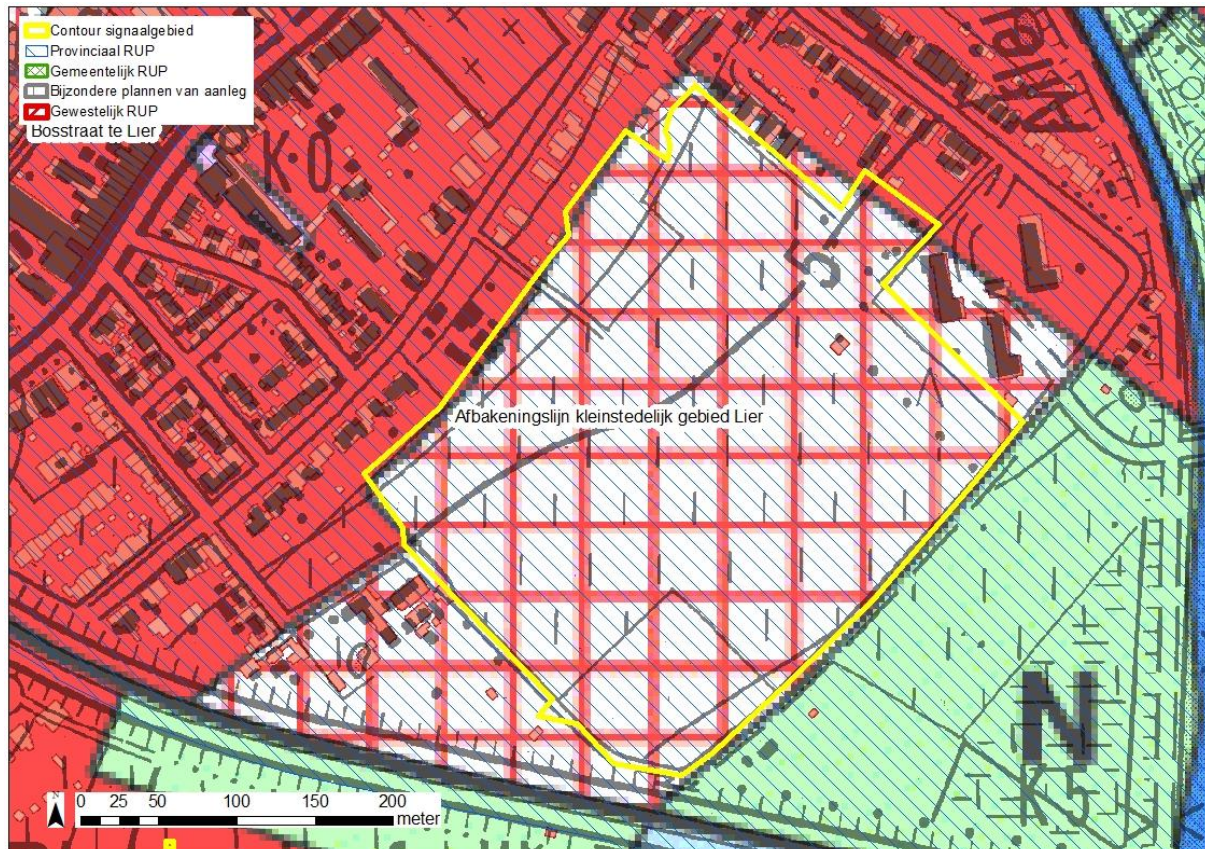
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

Het volledige gebied is volgens het gewestplan ingekleurd als woonuitbreidingsgebied (WUG).

Globale beschrijving:

Het signaalgebied is volledig in gebruik als weiland.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het signaalgebied betreft een aaneengesloten niet ontwikkeld woonuitbreidingsgebied van een voldoende grootte (> 2ha). De zuid-oostelijke zone tegen de Ouderijstraat is effectief overstromingsgevoelig gebied. De stad Lier wil dit signaalgebied, dat binnen de perimeter ligt van het stadsbos Pallieterland, mee laten opnemen in het GRUP Nete en Kleine Nete. In afwachting van een beslissing hierrond wordt het verder opgenomen in de prioritaire lijst signaalgebieden.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het signaalgebied wordt zoveel mogelijk volgens de perceelsgrenzen afgebakend op de onbebouwde harde gewestplanbestemming woonuitbreidingsgebied.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Het signaalgebied zelf is niet gelegen binnen de contouren van de overstromingsgevaarkaarten. Het oostelijk deel van het signaalgebied ligt in een Recent Overstroomd Gebied.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

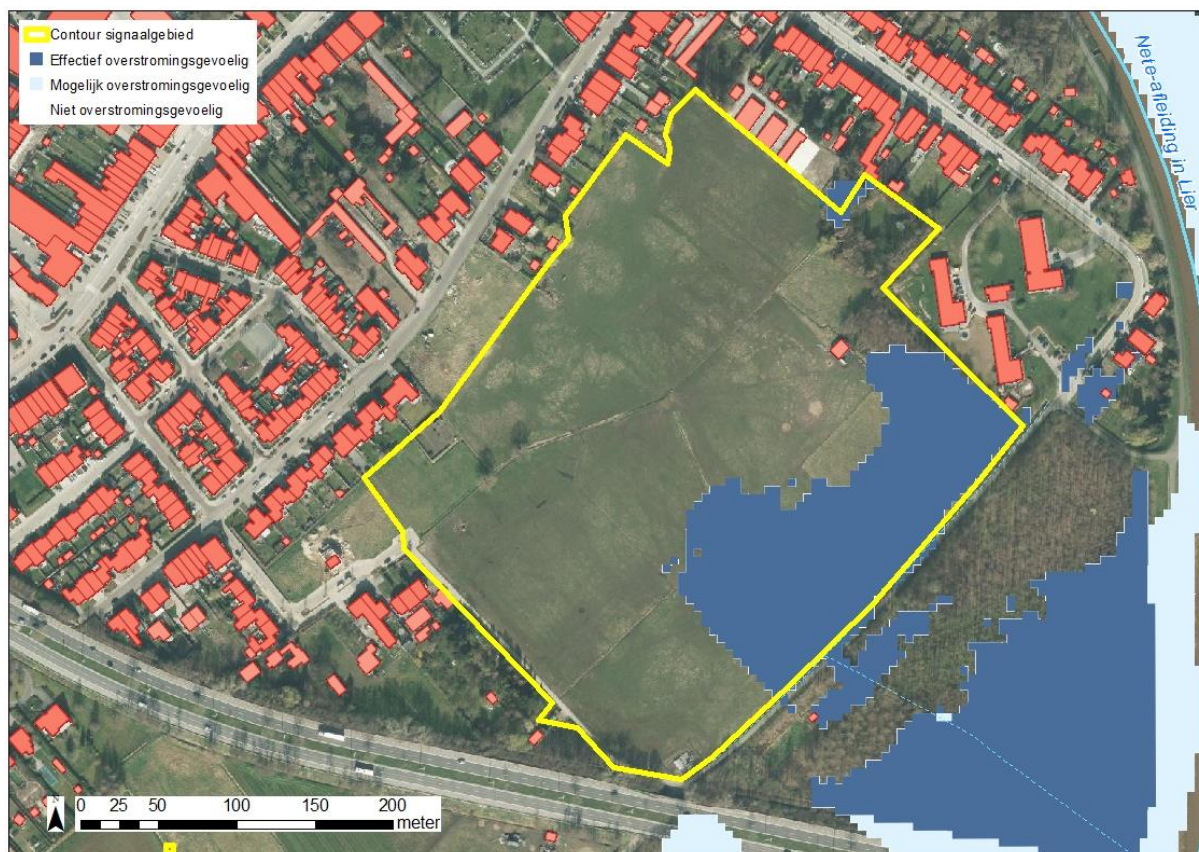
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Hiervoor werden kaarten met klimaatprojectie opgemaakt in kader van de ORBP-studie van VMM-AOW^[3]. Deze kaarten geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Vermits de betrokken waterloop geen deel uitmaakt van de ORBP-studie, is er voor dit signaalgebied geen klimaattoets beschikbaar.

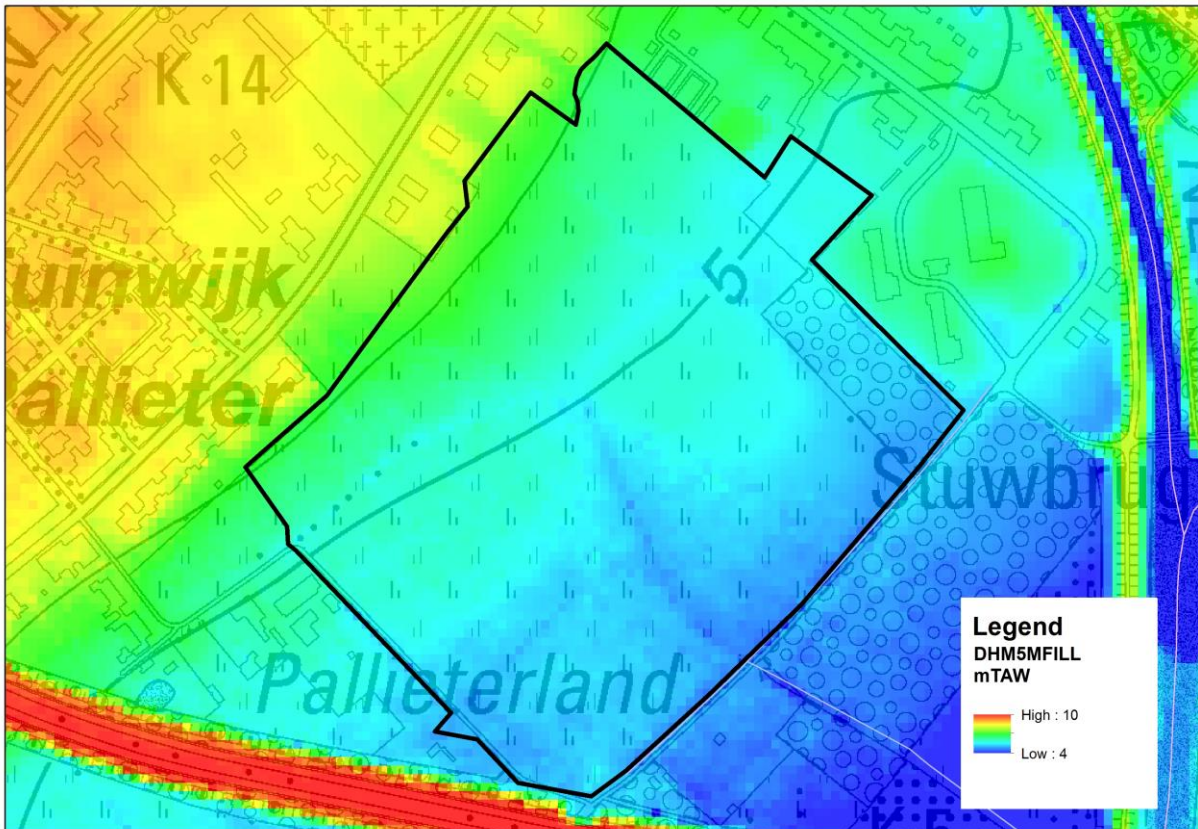
^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

3.2 Bespreking watersysteem

Volgens de watertoetskaarten ligt het signaalgebied deels in effectief overstromingsgevoelig gebied en in recent overstroomd gebied (ROG). Het wordt volledig gekenmerkt door het bodemprofiel nat zandleem en is voor het overgrote merendeel niet infiltratiegevoelig. Het is lager gelegen (DHM) dan de reeds ontwikkelde woongebieden ten noord-westen en helt verder af richting Grote Nete.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014.

Figuur: Digitaal hoogtemodel (bron mercator)

Gebiedsvisie

3.3 Visie Integraal Waterbeleid

Het gebied is lager gelegen en deels aangeduid als effectief overstromingsgevoelig. Een herbestemming binnen het landschapspark Pallieterland (zie 4.3. lopende initiatieven), moet toelaten om het gebied compatibel in te richten zodat het ingezet kan worden voor regenwaterbuffering van het ontwikkelde woongebied rondom het signaalgebied (ten noorden, oosten en westen) dat momenteel nog een gemengd rioleringsstelsel heeft. De Olmenlaan vormt hierop een uitzondering. In deze straat is het rioleringsstelsel gescheiden. Het regenwater wordt echter niet in open grachten opgevangen. Het afvalwater wordt via de gravitaire collector aan de Ouderijstraat (de zuid-oostelijke grens van het gebied) verzameld en d.m.v. een pompstation (gelegen in de zuidelijkste tip van het signaalgebied) via een persleiding onder de Ring van Lier en de Grote Nete door, aangesloten op de RWZI van Lier.

3.4 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het richtinggevend gedeelte van het gemeentelijk structuurplan Lier (9/10/2003) duidt het woonuitbreidingsgebied Ouderijstraat aan als voorlopig niet aan te snijden. De stad Lier wenst hier een nieuwe functionele invulling aan te geven (bv. volkstuinen en/of speelbos) en dit te realiseren via een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan binnen het AGNAS-proces en in afstemming met het Landschapspark Pallieterland, een initiatief van de stad Lier en het Agentschap voor Natuur en Bos.

3.5 Lopende initiatieven:

Het signaalgebied ligt volledig binnen de contour van het Landschapspark Pallieterland dat de stad (in samenwerking met ANB) wil realiseren en waarbinnen - naast natuur, wandelroutes en recreatie - ruimte voor extra waterbuffering is voorzien.

4 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier waar vertegenwoordiging van de stad was verzekerd door dhr. Gino Verbiest (stad Lier). Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014 (vertegenwoordiging van de stad Lier: Gino Verbiest) en het Algemeen Bekkenoverleg van 12/11/2014 (geen vertegenwoordiging van de stad Lier).

Voor de opmaak van de ontwerp-startbeslissing vond overleg plaats met de gemeenten Lier op 22/05/2015. Volgende personen deel aan het overleg: Gino Verbiest (stad Lier), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen), Ellen Van De Water (Ruimte Vlaanderen), Tine Loomans (Provincie Antwerpen, dienst Ruimtelijke Planning), Elsbeth De Wachter (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Veronique Kussé (Provincie Antwerpen), Inez Vandevyvere (bekkensecretariaat Netebekken).

Een tweede overleg ter bespreking van de ontwerp-startbeslissing vond plaats met de stad Lier op 01/10/2015. Aanwezigen: Ann Hellemans (stad Lier), Gino Verbiest (stad Lier), Nick Van Hemel (Ruimte Vlaanderen), Veronique Kussé (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Inez Vandevyvere (bekkensecretariaat Netebekken).

Op 30/11/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

5 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- Het functioneel blijven van dit gebied deels als effectief overstromingsgevoelig gebied (oostelijk deel), en op langere termijn deels als regenwaterbuffer van de reeds ontwikkelde woonwijk, is aan te raden. Een gewestplanwijziging is aangewezen. Naar invulling toe dient rekening gehouden met zowel de noden naar buffering vanuit het watersysteem (huidige als toekomstige) als met de wensen in het kader van de realisatie van Pallieterland. Onderlinge afstemming in een vroeg stadium is nodig.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- n.v.t.

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

De startbeslissing wordt mee ingebracht in het planproces in kader van het geactualiseerde Sigmaplan Kleine Nete en Nete, en de opmaak van het daarbij horende Gewestelijk RUP.

Het wordt herbestemd als onderdeel van het Landschapspark Pallieterland (een realisatie van de stad Lier en ANB) waarbij voldoende ruimte voor (extra) waterbuffering wordt voorzien.

Initiatiefnemer:

Ruimte Vlaanderen

6 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is deels effectief overstromingsgevoelig. Een nieuwe functionele invulling van het gebied wordt gerealiseerd via een gewestelijk RUP binnen het Agnas-proces en in afstemming met het 'Landschapspark Pallieterland', een gezamenlijk initiatief van de stad Lier en het ANB. Hierbij dienen zowel de huidige maar ook de toekomstige bergingsnoden door afkoppeling van het regenwater van het rioleringsstelsel in rekening gebracht.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. 31/03/2017

De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan het bovenstaand ontwikkelingsperspectief en gelast de bevoegde instanties om het ontwikkelingsperspectief te respecteren en de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door te vertalen bij de toepassing van de watertoets.